

Tauw

M.e.r. beoordeling Natura 2000- gebiedsproces Boetelerveld

Aanmeldingsnotitie

31 oktober 2018

Verantwoording

Titel	M.e.r. beoordeling Natura 2000-gebiedsproces Boetelerveld Aanmeldingsnotitie
Opdrachtgever	Gemeente Raalte
Projectleider	Martijn Gerritsen
Auteur	Lucy Talens
Tweede lezer	Martijn Gerritsen
Projectnummer	1266252
Aantal pagina's	24
Datum	31 oktober 2018
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 824
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding vormvrije m.e.r.-beoordeling	4
1.2	Procedure vormvrije m.e.r.-beoordeling	8
1.3	Leeswijzer	9
2	Plaats en kenmerken van het project	10
2.1	Plaats van het project	10
2.2	Kenmerken van het project	10
3	Beschrijving van milieueffecten (kenmerken van potentiële effecten)	14
3.1	Inleiding	14
3.2	Bodem	14
3.3	Water	15
3.4	Natuur	16
3.5	Archeologie	18
3.6	Landschap en cultuurhistorie	19
3.7	Externe veiligheid	22
3.8	Effecten op overige milieuaspecten	22
3.9	Transportroutes	23
3.10	Cumulatie andere projecten	23
4	Conclusie	23

Bijlage 1 Literatuurlijst

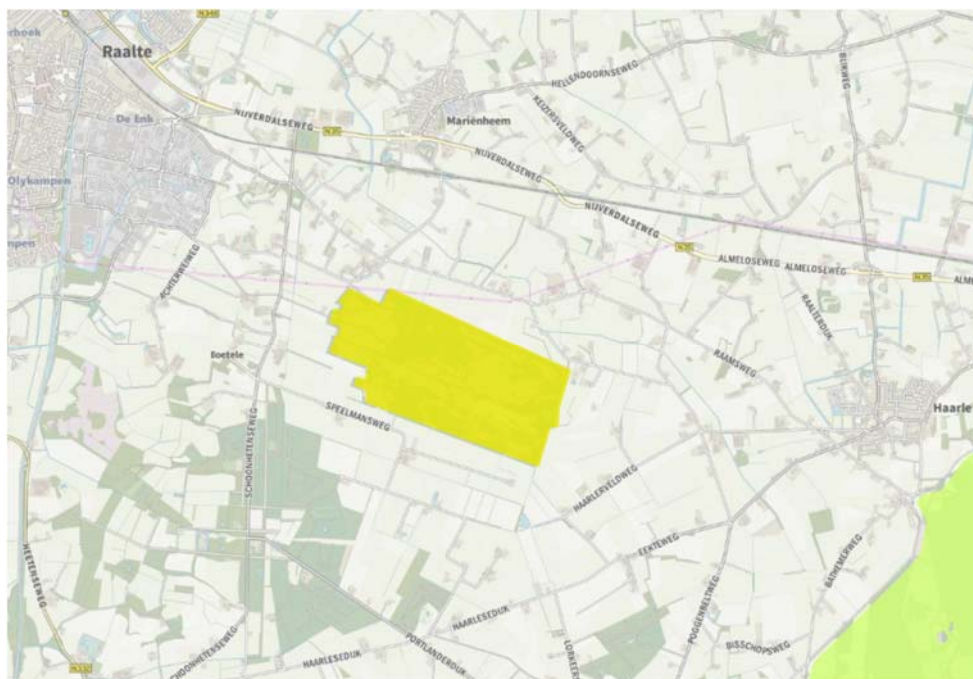
Bijlage 2 Kaart maatregelen en bodemkaart

1 Inleiding

1.1 Aanleiding vormvrije m.e.r.-beoordeling

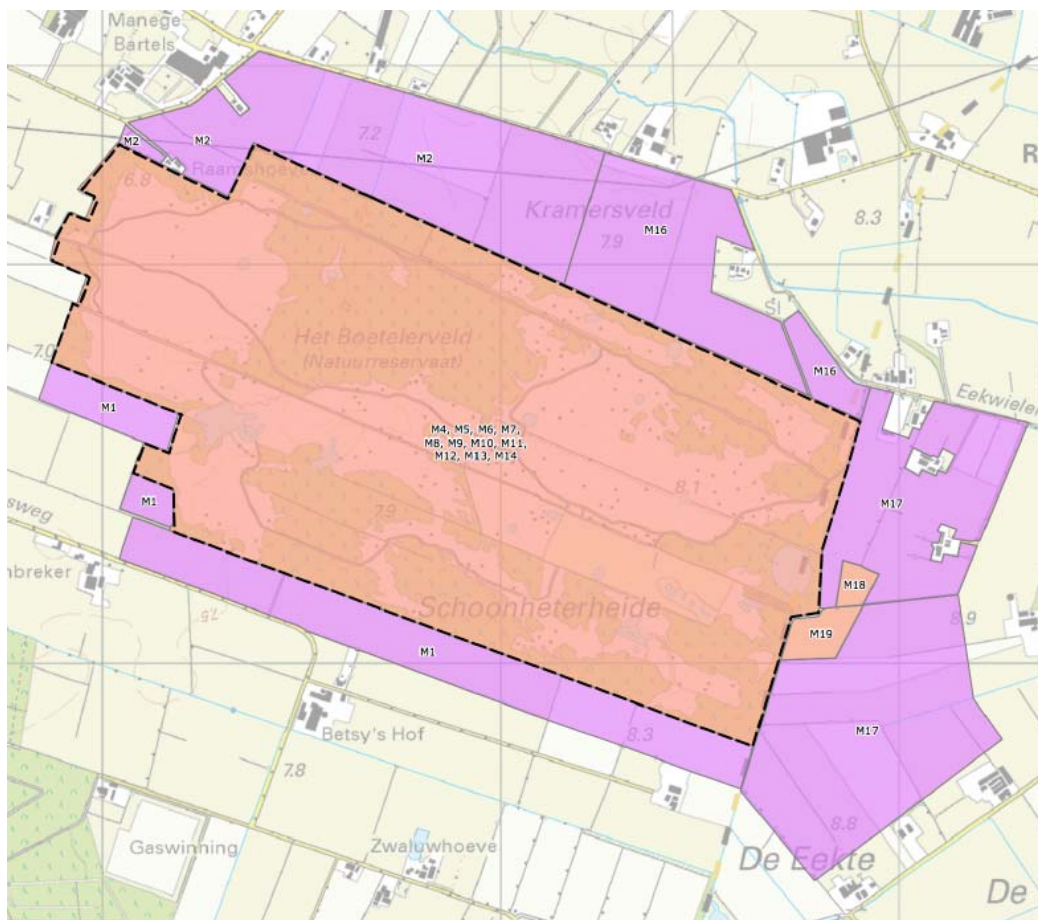
Ten zuidoosten van Raalte ligt Natura 2000-gebied Het Boetelerveld, in de omgeving van buurtschap Boetele. Een natuurgebied met scherpe begrenzing met de omliggende (voornamelijk) landbouwgronden. Het Boetelerveld is het laatste onontgonnen restant van de vroegere uitgestrekte Sallandse Heide en het enige overgebleven natte heidegebied in Salland. In de jaren 50 zou het gebied ontgonnen worden, maar na de watersnoodramp in Zeeland in 1953 werden alle beschikbare machines daar ingezet. Hierdoor heeft ontginning van het Boetelerveld uiteindelijk niet plaatsgevonden. De eigenaar en beheerder van het gebied is Landschap Overijssel.

Gedurende drie PAS-periodes¹ van elk 6 jaar vindt de realisatie van natuurherstelmaatregelen plaats. Deze worden zowel binnen het Natura 2000-gebied (interne maatregelen) als in het uitwerkingsgebied er omheen (externe maatregelen) uitgevoerd ten behoeve van de te beschermen habitats.

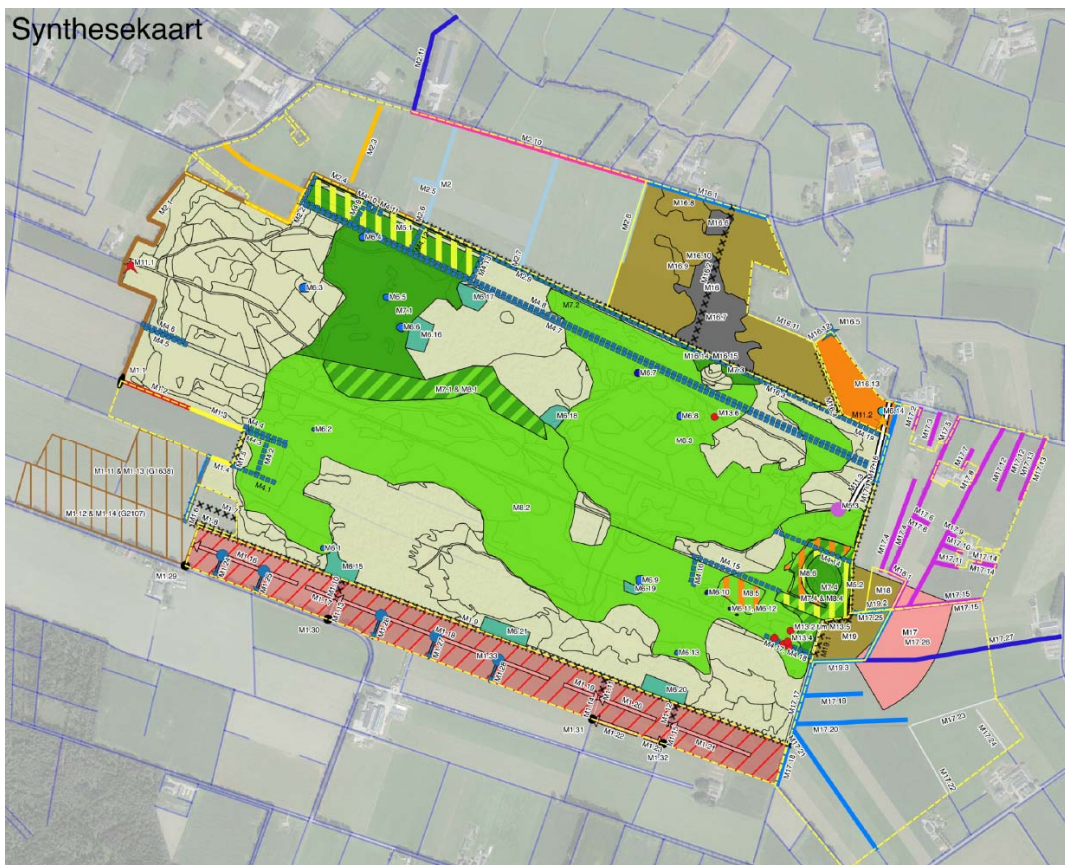
Figuur 1.1. Ligging Natura 2000-gebied Boetelerveld (geel). Bron: atlas van Overijssel

¹ Het PAS staat voor de Programma Aanpak Stikstof. In het PAS werken Rijk, provincies, natuurorganisaties en ondernemers samen. Er worden herstelmaatregelen genomen om de natuur bestendiger te maken tegen een overbelasting van stikstof. In totaal zijn er drie PAS perioden van elk zes jaar. Iedere zes jaar worden de PAS herstelstrategieën geëvalueerd en gebiedsanalyses waar nodig geactualiseerd.

Figuur 1.2. Ligging en begrenzing Natura 2000-gebied Boetelerveld met daaromheen het uitwerkingsgebied.
Bron: Inrichtingsplan Boetelerveld

In tabel 1.1 staan de PAS-maatregelen benoemd die worden uitgevoerd in zowel de externe zones, als intern binnen het Natura 2000-gebied.

Figuur 1.3 Overzicht herstelmaatregelen op gebieds- en habitattypenniveau. Een kaart op A3 formaat is opgenomen in bijlage 2

Tabel 1.1 PAS-maatregelen op gebiedsniveau

Zone Zuid (externe maatregelen)	
M1	Verwijderen ontwatering in percelen grenzend aan de zuidgrens van Natura 2000-gebied (dempen van alle drainagemiddelen).
Zone Noord (externe maatregelen)	
M2	Verondiepen kavelsloten tot 40 cm onder maaiveld, tevens eerder instellen zomerpeil volgens meteorologisch gestuurde aanpak waterschap, en voortzetting agrarisch gebruik in percelen ten noordwesten van Natura 2000-gebied. Vanwege regionale grondwaterstromingsrichting is bij de voorgestelde verondieping van drainagemiddelen tot 40 cm onder maaiveld geen directe aanvoer van meststoffen via het grondwater te verwachten.
M16	Verwerven percelen ten noorden van Kleine Turfgat, verwijderen ontwatering (dempen van alle drainagemiddelen), herinrichten met herstel van oude slenkenstructuur en tevens actief natuurbeheer (o.a. stopzetten bemesting).

Zone Oost (externe maatregelen)	
M17	Verwerven percelen, dempen van drainagemiddelen dan wel verondiepen kavelsloten (met circa 10 cm) tot 40 cm onder maaiveld, tevens eerder instellen zomerpeil volgens meteorologisch gestuurde aanpak waterschap en evenwichtsbemesting.
M18	Verwerven nieuwe natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN)), verwijderen ontwatering (dempen van alle drainagemiddelen) dan wel verondiepen van kavelsloten en tevens stoppen bemesting in perceel ten oosten van Natura 2000-gebied (NSW landgoed).
M19	Dempen van drainagemiddelen, dan wel verondiepen kavelsloten tot 40 cm onder maaiveld, tevens eerder instellen zomerpeil volgens meteorologisch gestuurde aanpak waterschap en tevens stoppen bemesting vanwege groot risico op eutrofiëring voedselarme habitattypen via grondwater, in verworven perceel ten oosten van Natura 2000-gebied.
Interne maatregelen	
M4	Het dempen van alle greppels en sloten in het gebied, waarmee de wisselwerking tussen de waterhuishouding van het topsysteem en het onderliggende zandpakket weer wordt hersteld.
M5	Het vereffenen van diverse rabatstelsels ² voor herstel natte slenken met Blauwgraslanden en vengemeenschappen.
M6	Dempen van diverse recentelijk gegraven poelen in het centrale en in het westelijke deel eveneens met als doel herstel van de slecht doorlatende lagen om functioneren van schijngrondwaterspiegelsystemen te herstellen dan wel te bevorderen.
M7	Verwijderen bos over 20 hectare voor vermindering verdamping en daardoor verhoging van zowel de zomer- als de wintergrondwaterstanden.

Aanvullend vinden op habitatniveau ook de interne PAS-maatregelen plaats zoals genoemd in tabel 1.2.

Tabel 1.2 PAS-maatregelen op habitatniveau

Maatregelen intern	
M8	Verwijderen boomopslag (gevolgd door plaggen).
M9	Schonen van het ven Grote Rietgat (indien nodig).
M10	Periodiek kleinschalig plaggen (het gaat hierbij om het verwijderen van kleine oppervlakten verspreid over het gebied).
M11	Periodiek maaien en afvoeren van biomassa.
M12	Optimaliseren intensiteit begrazingsdruk in ruimte en tijd t.b.v. kieming jeneverbes.
M13	Uitrasteren kiemlocaties Jeneverbes om vraat door grazers tegen te gaan.
M14	Bekalken na plaggen c.q. inzijsgebied, alleen op niet-moerige gronden.
M15	Bepalen van de mate van grondwaterafhankelijkheid van jeneverbesstruwelen en hieraan gerelateerde randvoorwaarden.

² Rabatten zijn langwerpige ophogingen die tussen greppels liggen. De grond die uit de greppels afkomstig is werd gebruikt om het rabat mee op te hogen.

Onder plaggen wordt in het kader van dit project verstaan het verwijderen van de bovenste voedselrijke bodemlaag met begroeiing. De bodemlaag wordt tot maximaal de A1-horizont (humushoudende bovengrond) verwijderd. Bij opslag verwijderen gaat het om de kap van bomen en het verwijderen van struiken en andere ongewenste vegetatie. Het vrijmaken van bosopslag dient vaak als voorbereidende maatregel voor plaggen, chopperen, maaien of baggeren.

Ontgroning betreft volgens definitie die de provincie Overijssel³ hiervoor hanteert het verwijderen van de bodem vanaf de B2h horizont. Dit betreft de maatregelen M16 (slenken graven) en het graven van mitigerende sloten (M19 en M2). Voor de ontgroning moet beoordeeld worden of het gezien de milieueffecten noodzakelijk is de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) te doorlopen (zie paragraaf 1.2). Voorliggende aanmeldingsnotitie geeft de provincie Overijssel de informatie die nodig is om dit besluit te kunnen nemen.

1.2 Procedure vormvrije m.e.r.-beoordeling

De Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage (hierna: Besluit m.e.r.) maken onderscheid tussen activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn (de zogenaamde C-lijst van de bijlage bij het Besluit m.e.r.) en activiteiten, die m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn (de zogenaamde D-lijst van de bijlage bij het Besluit m.e.r.). M.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten zijn activiteiten waarvoor het bevoegd gezag (in dit geval de provincie Overijssel) moet beoordelen of de aard en kenmerken van de activiteit zodanig zijn dat een m.e.r.-procedure doorlopen moet worden.

Beoordeling nadelige milieugevolgen

De ontgrondingsmaatregelen bestaan uit 3,7 ha slenken graven extern (M16) en 0,4 ha graven mitigerende sloten extern (M19 en M2). Dit is gezamenlijk een ontgroning van 4,1 ha. Op de ontgroning is categorie 16.1 van D-lijst van de bijlage bij het Besluit m.e.r. van het Besluit m.e.r. van toepassing. In die categorie is een drempelwaarde van 12,5 ha opgenomen. Boven deze drempelwaarde geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht maar ook onder de drempelwaarde kunnen belangrijke nadelige milieugevolgen optreden. Voorliggende aanmeldingsnotitie is opgesteld om te kunnen inschatten of nadelige milieueffecten bij de werkzaamheden worden verwacht.

Volgens de Omgevingsverordening Overijssel 2017 is boven de drempelwaarde van 10.000 m³ een ontgrondingsvergunning bij Gedeputeerde Staten vereist voor de ontwikkeling van nieuwe natuur⁴. De ontgroning in het Boetelerveld komt boven de drempelwaarde van 10.000 m³ uit. Een ontgrondingsvergunning is dus vereist. Mogelijk geldt er echter een vrijstelling (dit wordt nog nader uitgezocht) en geldt alleen een meldingsplicht.

De aanmeldingsnotitie wordt naast de ontgrondingsvergunning of de melding ontgroning ook opgesteld ten behoeve van het provinciaal inpassingsplan (PIP) en het wijzigingsbesluit bestemmingsplan.

³ M.e.r.-procedure notitie t.b.v. de Ontwikkelopgave Natura 2000 – provincie Overijssel - 2017

⁴ artikel 3.3.2.1 in paragraaf 3.3.2 Ontgroningen van de Omgevingsverordening Overijssel 2017

Hoewel in het gebied ook andere maatregelen worden getroffen, focust deze m.e.r.-beoordeling op de ontgronding, omdat deze activiteit m.e.r.-beoordelingsplichtig is. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan plaggen, de andere relatief grootschalige activiteit. Op deze wijze wordt ook de samenhang met de effecten van andere maatregelen zoveel mogelijk geborgd.

Op basis van deze vormvrije m.e.r.-beoordeling zijn er twee mogelijke uitkomsten:

- Belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen niet uitgesloten worden: er dient een m.e.r.-procedure doorlopen te worden
- Belangrijke nadelige milieugevolgen treden niet op: er wordt gemotiveerd aangegeven dat geen m.e.r.-procedure hoeft te worden doorlopen

Aanmeldingsnotitie

Voorliggende aanmeldingsnotitie geeft de provincie Overijssel, in een vroeg stadium, de informatie die nodig is om te beoordelen of een activiteit belangrijke nadelige milieugevolgen heeft. De beslissing van het bevoegd gezag of een milieueffectrapportage moet worden opgesteld, vindt plaats op basis van deze notitie. Een aanmeldingsnotitie moet alleen worden opgesteld indien de initiatiefnemer (Landschap Overijssel in dit geval) niet het bevoegd gezag is van de voorgenomen activiteit. De notitie moet ingediend worden bij het bevoegd gezag (provincie Overijssel). Deze aanmeldingsnotitie is vormvrij, maar heeft wel een aantal inhoudelijke voorwaarden waaraan getoetst dient te worden. Deze voorwaarden zijn opgenomen in Bijlage III EU richtlijn milieubeoordeling projecten. De drie hoofdcriteria zijn:

- Kenmerken van het project
- Plaats van het project
- Kenmerken van het potentiële effect

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de kenmerken en de plaats van het project. In hoofdstuk 3 wordt de beschrijving van de milieueffecten (kenmerken van potentiële effecten) gegeven. Hoofdstuk 4 bevat de conclusie. Er is gebruik gemaakt van diverse onderzoeksrapporten waarvan literatuurverwijzingen zijn opgenomen. Voor het overige is, zoals gebruikelijk bij m.e.r.-beoordelingen, de toetsing gebaseerd op expert judgement.

2 Plaats en kenmerken van het project

2.1 Plaats van het project

Het Natura 2000-gebied 'Boetelerveld' ligt in de omgeving van buurtschap Boetele, in de gemeente Raalte. Het natuurgebied heeft een oppervlakte van ca. 170 ha en is scherp begrensd door de omliggende (voornamelijk) landbouwgronden. Een zone van ca. 120 ha rondom het natuurgebied is aangeduid als uitwerkingsgebied voor de ontwikkelopgave NNN/Natura 2000/PAS. Hier zijn 29 grondeigenaren bij betrokken, variërend van burgers met een klein perceel tot grote toekomstgerichte landbouwbedrijven met hun huiskavel in de zone. Het uitwerkingsgebied aan de oostzijde is in de gemeente Hellendoorn gelegen. Zie ook figuren 1.1. en 1.2.

Natura 2000-gebied Boetelerveld is het laatste onontgonnen restant van de vroegere uitgestrekte Sallandse Heide en het enige overgebleven natte heidegebied in Salland. Met name de slenkachtige laagte door het gebied is duidelijk terug te zien in het landschap en kenmerkt de vegetatie. De laagte bestaat uit mineraalrijke en vochthoudende leemgronden. Na een eerste reeks van herstelmaatregelen in 2013 ontwikkelt de vegetatie zich goed.

Naast het uitgebreid voorkomen van het habitattype Vochtige heiden, komen ook de habitattypen Zwak gebufferde wateren, Blauwgraslanden, Heischrale graslanden, Jeneverbesstruwelen en Pioniergemeenschappen van snavelbiezen voor in het gebied. Deze typen zijn allen afhankelijk van langdurige natte omstandigheden. Hoge grondwaterstanden en toestroming van basenrijke omstandigheden waarborgen de voedselarme omstandigheden waarvan de habitattypen afhankelijk zijn⁵.

2.2 Kenmerken van het project

Verschillende maatregelen worden in het Natura 2000-gebied getroffen. Hieronder worden enkel de werkzaamheden toegelicht die betrekking hebben op de ontgronding. Zie voor een uitwerking van alle herstelmaatregelen het inrichtingsplan Boetelerveld.

De maatregelenkaart in figuur 1.3 en bijlage 2 laat zien welke maatregelen uitgevoerd worden binnen het Natura 2000-gebied (interne maatregelen) en het uitwerkingsgebied (externe maatregelen). In tabellen 1.1 en 1.2 staan de maatregelen beschreven.

De maatregelen waarvoor een ontgronding wordt uitgevoerd zijn aanleiding voor het opstellen van deze m.e.r.-beoordelingsnotitie. De maatregelen waarvoor dit het geval is staan hieronder toegelicht.

Herstel van de slenkenstructuur, (PAS-maatregel M16)

In het Kleine Turfgat komt blauwgrasland voor (H6410) dat afhankelijk is van voldoende grondwater met de juiste samenstelling. Met het herstellen van de slenkenstructuur ten noorden van het Kleine Turfgat kan basenrijk water langer worden vastgehouden.

⁵ Gebiedsanalyse Boetelerveld, d.d. 31-10-17

A photograph of a grassy field with a line of trees in the background under a cloudy sky. The foreground is filled with tall, green grass. In the middle ground, there are several trees, including a prominent evergreen on the left and a deciduous tree on the right. The sky is overcast with grey clouds.

11/24

Verwijderen van struwelen en bomen, gevolgd door plaggen (M8)

Maatregel M8 betreft hoofdzakelijk het verwijderen van bosopslag en bomen, met vervolgens het plaggen van de zode en/of strooisel verwijderen. Dit vindt met name plaats rondom het gebied bij het Grote Rietgat (zie figuur 2.3). Het onderdeel plaggen binnen deze maatregel betreft een ontgroning. De locaties waar het plaggen plaatsvindt, zijn aangeduid met de oranje gestreepte lijnen, met nummeringen M8.5 en M8.6. Het oppervlakte van de ontgroning betreft 1,63 hectare en circa 1.600 M3.

Figuur 2.3 Locaties van het plaggen (interne maatregelen M8.5 en M8.6, rood omcirkeld)

Figuur 2.4 Uitzicht op een van de locaties waar plaggen plaatsvindt (nadat het struweel is verwijderd)

3 Beschrijving van milieueffecten (kenmerken van potentiële effecten)

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de effecten van de ontgronding voor het milieu. Het gaat hierbij zowel om de positieve als de negatieve effecten in het plangebied en omgeving, en de mate van het effect. Deze notitie behandelt de milieuaspecten die van belang zijn bij de voorgenomen activiteit (ontgronden). Gezien de ingrepen in de bodem om natuur te herstellen, zijn de onderwerpen bodem, water en natuur het meest relevant. Ook is het mogelijke effect op de thema's landschap, cultuurhistorie, archeologie en externe veiligheid beschreven. Minder relevante milieuthema's voor een ontgronding (lucht, geluid) worden gezamenlijk onder het kopje 'effecten op overige aspecten' beschouwd. Aansluitend gaat dit hoofdstuk in op transportroutes gedurende de werkzaamheden, en het mogelijke cumulatieve effect met overige maatregelen die plaatsvinden in het gebied.

De milieuthema's in deze beoordeling zijn:

- Bodem
- Water
- Natuur
- Archeologie
- Landschap en cultuurhistorie
- Externe veiligheid
- Effecten op overige aspecten

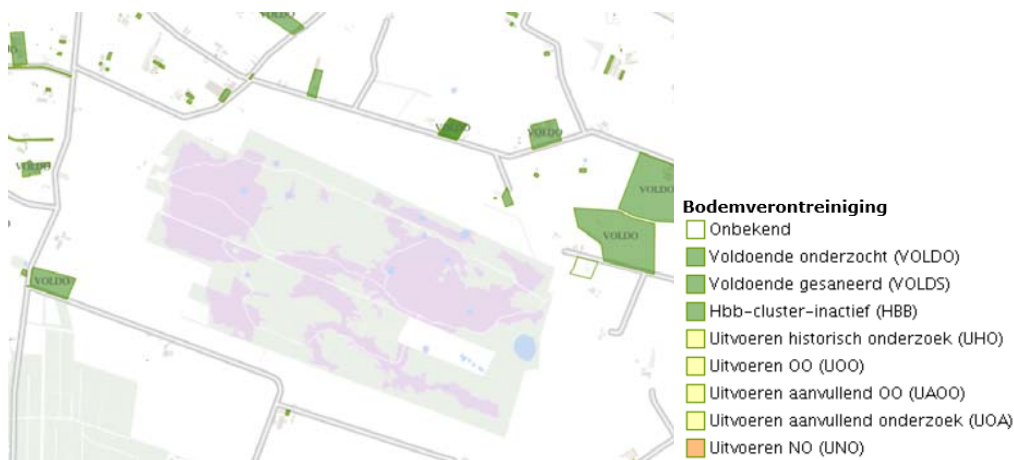
3.2 Bodem

Huidige situatie

In het uitwerkingsgebied ten noorden van het Boetelerveld wordt de slenkenstructuur hersteld (M16). Om de ligging van de te herstellen slenkenstructuur in kaart te brengen is in 2016 een onderzoek uitgevoerd door de Unie van Bosgroepen⁷. Hiervoor is ook de bodemsituatie in beeld gebracht. Bodemtypen die voorkomen op die locatie zijn veldpodzolen, gooreergronden, beekeerdgronden en veengronden. De af te graven gronden zijn voor een groot deel de beekeerdgronden en deels de gooreerdgronden. Dit zijn de laagste plekken waar de voedselrijke laag wordt afgegraven. Een uitgebreide bodemkaart is opgenomen in bijlage 2. Op basis van de bodematlas van de provincie Overijssel⁸ is niet bekend of in het gebied verontreinigingen aanwezig zijn. Zie ook figuur 3.1. Gezien het huidige gebruik van het gebied kan gesteld worden dat de kans op verontreiniging van de bodem in het gebied klein is. Een vooronderzoek bodem moet dit echter nader bevestigen.

⁷ Coöperatie Unie van Bosgroepen (2016) - *Herstel van de slenkenstructuur ten noorden van het Kleine Turfgat (Boetelerveld). Uitwerking Natura 2000-maatregel M16*

⁸ <http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/bodematlas/v1>

Figuur 3.1 Uitsnede bodematlas provincie Overijssel

Effecten

Door het afgraven en afplaggen van de voedselrijke laag verarmt de bodem. Dit is nodig voor de ontwikkeling van de gewenste habitattypen, zoals Blauwgrasland.

Om een zogenaamde 'aluminiumpiek'⁹ af te vangen als gevolg van het verwijderen van strooisel en het verwijderen van de bovengrond door plagwerkzaamheden, wordt op de betreffende locaties kalk of steenmeel toegepast. Dit creëert gunstige bodemchemische omstandigheden voor de ontwikkeling van de gewenste habitattypen en daardoor is de bodem beter in staat om de vereiste mineralen op een goede wijze te bufferen. Een passend mengsel moet nog worden bepaald op basis van een onderzoek naar de huidige toestand van de bodem ter plaatse¹⁰. Door de maatregelen wordt verzuring door te hoge stikstofdepositie tegengegaan en de balans in de voedingsstoffen hersteld. De maatregelen leiden daarom naar verwachting niet tot verontreiniging van de bodem of een aantasting van de bodemstructuur.

Er worden geen belangrijke nadelige milieueffecten verwacht voor het thema bodem.

3.3 Water

Huidige situatie

Het Boetelerveld ligt in het beheersgebied van het waterschap Drents Overijsselse Delta. In het plangebied liggen geen rivieren of primaire watergangen, maar wel enkele sloten en greppels.

Het grote doorlaatvermogen van de ondergrond zorgt ervoor dat de hydrologie van het Boetelerveld nauw samenhangt met de hydrologie van het omringende landbouwgebied. Het neerslagoverschot van het Boetelerveld wordt via het grondwatersysteem afgevoerd naar ontwaterings- en afwateringsmiddelen in het omringende landbouwgebied en voor een deel naar verder weg gelegen ontwaterings- en afwateringsmiddelen.

⁹ Strooisel verwijderen en/of plaggen zonder bekalking leidt tot verhoogde beschikbaarheid van aluminium in de bodem. Te hoge aluminiumgehalten zijn giftig voor plant en dier.

¹⁰ Pratensis & Landschap Overijssel (2018) Inrichtingsplan Boetelerveld.

In het natte deel van het jaar ontwikkelen zich in het bovenste deel van de bodem lokale grondwatersystemen die zich voegt in het grotere freatische (regionale) grondwatersysteem¹¹. De stromingsrichting van het lokale grondwater staat min of meer loodrecht op die van het regionale grondwatersysteem.

Effecten

De slenkenstructuur nabij het Kleine Turfgat wordt hersteld zodat basenrijk water langer kan worden vastgehouden. Hiervan profiteert blauwgrasland.

Een externe maatregel betreft het aanleggen van een mitigerende watergang ten oosten van het Boetelerveld in het uitwerkingsgebied. Deze maatregel heeft als doel om het nadelige effect voor afwatering op de agrarische percelen als gevolg van het dempen van enkele randsloten te mitigeren. Het effect van de nieuwe watergang straalt uit over een deel van het Boetelerveld. Daar is 1 tot maximaal 5 mm minder vernattend effect merkbaar op de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand (GVG). Procentueel loopt dit op tot maximaal 11%¹² minder effect in het Grote Rietgat.

Voor woningen en gebouwen binnen en buiten de bufferzone zijn geen significante negatieve vernattingseffecten te verwachten die kunnen zorgen voor instabiliteit, onderlopen kelder, vernatting kruipruimten, opdrijven kelders of anderszins. De effecten op de omliggende landbouwpercelen kunnen met enkele kleine uitzonderingen ook als zeer beperkt worden bestempeld¹³. Met benadeelde agrariërs zijn afspraken met betrekking tot compensatie gemaakt.

3.4 Natuur

Huidige situatie

Het Boetelerveld is een Natura 2000-gebied. Samen met het uitwerkingsgebied daaromheen is het Boetelerveld onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Het gebied herbergt bijzondere habitattypen zoals Vochtige heiden, maar bijvoorbeeld ook Blauwgrasland en Jeneverbesstruwelen.

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna te noemen "Wnb") in werking. De Wnb is het nieuwe wettelijke stelsel voor natuurbescherming en vervangt drie tot dan bestaande wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming regelt gebiedsbescherming en soortenbescherming.

¹¹ Provincie Overijssel (2017) *Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Boetelerveld*

¹² Deskundigenteam Hydrologie Boetelerveld (2018). De hydrologische effecten van de maatregelen in het Boetelerveld en omgeving (eindrapport).

¹³ Deskundigenteam Hydrologie Boetelerveld (2018). De hydrologische effecten van de maatregelen in het Boetelerveld en omgeving (eindrapport).

*Effecten***Soortenbescherming**

Voor de interne PAS-maatregelen is in januari 2018 een toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming uitgevoerd¹⁴. Voor de PAS-maatregelen in het uitwerkingsgebied is in 2016 een quickscan Flora- en Faunawet uitgevoerd¹⁵. In augustus 2018 is deze toets geactualiseerd en aangepast aan de Wet natuurbescherming.

Hieruit blijkt dat de ontgrondingswerkzaamheden niet leiden tot mogelijk nadelige effecten voor beschermde soorten. Tijdens de werkzaamheden kunnen tijdelijke negatieve effecten op individuele exemplaren worden uitgesloten door volgens een gedragscode of werkprotocol te werken. Werken volgens een ecologisch werkprotocol is een voorwaarde die wordt opgelegd aan de later te selecteren aannemer. Overigens geldt ook de zorgplicht uit artikel 1.11 Wet natuurbescherming die ertoe leidt dat geen belangrijke effecten als bedoeld in de Wet milieubeheer te verwachten zijn op soorten omdat de uitvoerder anders in overtreding is. Wel dient er genoeg informatie bekend te zijn over de verspreiding van de soorten om hier maximaal rekening mee te houden. Voor roofvogels, eekhoorn, en drijvende waterweegbree is hiervoor, in het kader van het werkprotocol, nog nader onderzoek nodig.

Het herstel van de slenkenstructuur nabij het Kleine Turfgat heeft een positief effect op de vliegroutes van vleermuizen. Het areaal aan foerageergebied neemt daardoor namelijk toe. Overige effecten op soorten als gevolg van de ontgroning zijn niet te verwachten.

Gebiedsbescherming

De maatregelen worden uitgevoerd om habitattypen te herstellen of uit te breiden. Door het plaggen van de bodemlaag / verwijderen van strooisel nadat bos en boomopslag is verwijderd, ontstaan betere omstandigheden voor habitattypen Vochtige heiden (H4010A), Heischrale graslanden (H6230), Blauwgraslanden (H6410), Zwakgebufferde vennen (H3130) en Pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150). Voor Jeneverbesstruwelen (H5130) is plaggen of strooisel verwijderen na het verwijderen van bos en boomopslag niet noodzakelijk, maar het kan helpen bij verjonging van het struweel.

De ontgrondingswerkzaamheden bestrijden het effect van stikstofdepositie. Als gevolg van tijdelijke werkzaamheden is wel sprake van stikstofuitstoot (machines, extra vrachtverkeer e.d.). Voor stikstofdepositie die vrijkomt bij maatregelen ten behoeve van instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied bestaat een wettelijke vrijstelling voor 35 mol N/ha/jaar. Bij hogere uitstoot dan 35 mol N/ha/jaar geldt er automatisch een Wnb vergunning, vanwege het niet op voorhand kunnen uitsluiten van significant negatieve effecten voor het onderdeel gebiedsbescherming. Nabij Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug worden vergelijkbare maatregelen uitgevoerd, in de Varkensbossen.

¹⁴ Eelerwoude (2018) - *Toetsing Wet natuurbescherming Pas maatregelen Boetelerveld*

¹⁵ Fopma Natuuradvies (2018) - *QuickScan effecten PAS-maatregelen op natuurwaarden op gronden rondom het Boetelerveld (Rapport: 2018-247, update augustus 2018)*

Daarvoor is berekend dat werkzaamheden in een gebied waarin 31,2 ha bos wordt geveld (in 45 dagen) een tijdelijke maximale toename van 1,25 mol N/ha/jaar op Natura 2000-gebied Sallandse Heuvelrug tot gevolg heeft¹⁶. Dit valt ruim onder de drempelwaarde van 35 mol. De ontgrondingswerkzaamheden in het Boetelerveld hebben betrekking op maximaal 8 ha. Zelfs als de werkzaamheden over een langere periode worden uitgevoerd, is het zeer onwaarschijnlijk dat de drempel van 35 mol N/ha/jaar wordt overschreden.

Afgezien van tijdelijke effecten van de stikstofuitstoot tijdens de werkzaamheden, worden er geen belangrijk nadelige milieugevolgen verwacht voor het thema natuur.

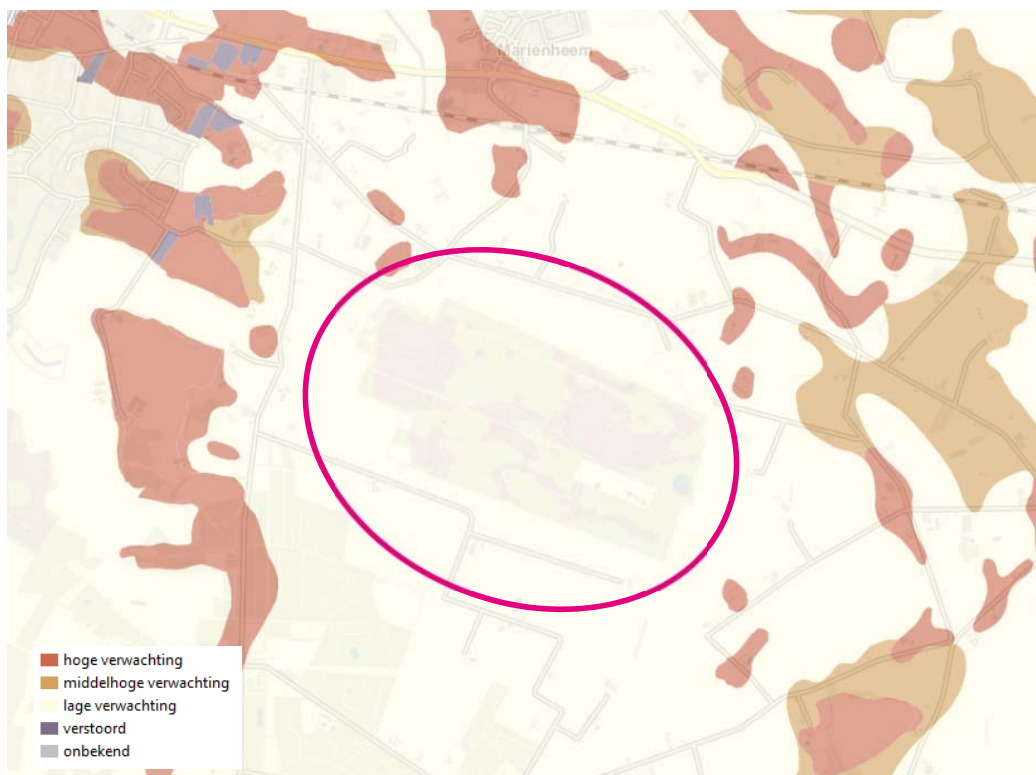
3.5 Archeologie

Huidige situatie

In de gemeente Raalte zijn veel locaties waar een hoge archeologische verwachtingswaarde geldt, vooral in de hoger gelegen gebieden, de beekdalen en de komgronden. De archeologische verwachtingskaart van de provincie Overijssel geeft dit weer (figuur 3.2). In en direct rondom het Boetelerveld geldt een lage archeologische verwachtingswaarde. Gedeelten met een hoge archeologische verwachtingswaarde liggen niet in de nabijheid van het plangebied.

Er zijn geen archeologische rijks- of gemeentelijke monumenten in of rondom het Boetelerveld.

¹⁶ Zie hiervoor het MER PAS/Natura 2000 maatregelen Sallandse Heuvelrug (Tauw, 2018)

Figuur 3.2 Archeologische verwachtingswaarde in het plangebied. Met paars omcirkeld de ligging van het Boetelerveld

Effecten

Vanwege de lage archeologische verwachtingswaarde en de afwezigheid van gemeentelijke of Rijksmonumenten worden geen belangrijk nadelige milieugevolgen verwacht voor het thema archeologie.

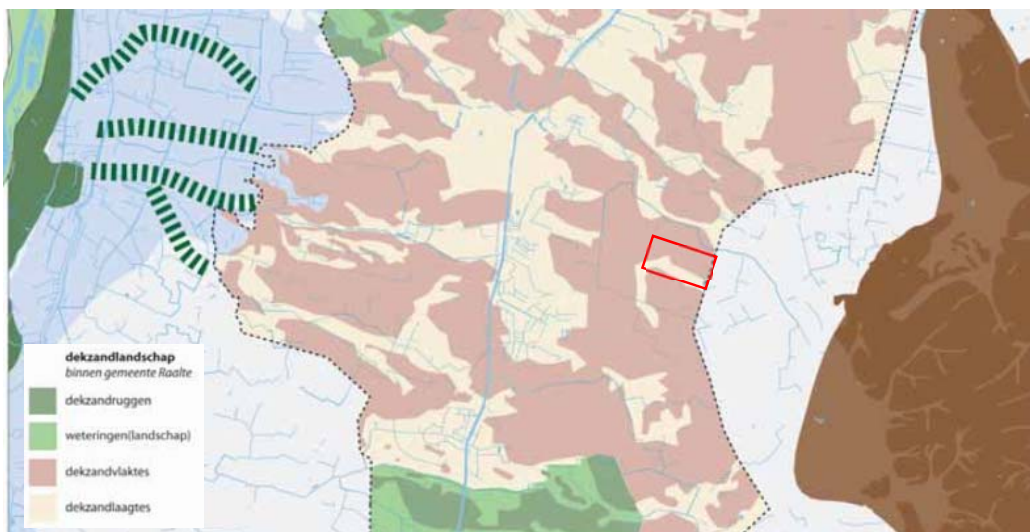
3.6 Landschap en cultuurhistorie

Huidige situatie

Het landschap rondom het plangebied bestaat uit een afwisseling van oost-westgeoriënteerde dekzandruggen. Verder naar het zuiden, noorden en westen bestaat de gemeente Raalte ook uit laagten met weteringen. In figuur 3.3 is te zien dat het plangebied bestaat uit zowel een dekzandvlakte als een dekzandlaagte. Dekzandvlaktes vormen de oorspronkelijke overgang van het oude naar jonge dekzandlandschap. Het oude dekzand bestaat uit laagjes lemig en fijn zand. Dit landschap is overwegend vlak en meer open dan de jonge dekzandlandschappen. Het jonge dekzand is grover en minder lemig. In de 20^e eeuw is het oude dekzandlandschap ontgonnen vanwege de toenemende kwel vanuit de Sallandse Heuvelrug. Hierdoor heeft het gebied een uitgesproken ontginningslandschap.

Dekzandlaagtes lijken op dekzandvlaktes, maar hebben een natter karakter. Het betreft daar broekontginnings. Het maaiveld is hier relatief vlak en het zijn waardevolle landbouwgebieden.

In het oude agrarische cultuurlandschap komen nog relatief gave delen voor, zoals kampongtingingen en essenlandschappen zoals rond Raalte en Heeten, historische boerderijen (Sallandse boerderijtype) onder meer bij Heino, Luttenberg en Heeten, structuren en beplantingen.

Figuur 3.3 Dekzandlandschap binnen de gemeente Raalte, met in rood omkaderde gebied het Boetelerveld

Het oude cultuurlandschap in de gemeente Raalte is door ruilverkaveling en schaalvergroting deels verdwenen. Ook de uitbreiding van de kernen en de aanleg van wegen heeft invloed gehad op het landschap. In het buitengebied van de gemeente Raalte is op diverse plaatsen nog karakteristieke bebouwing aanwezig zoals boerderijcomplexen. Boerderijen zijn karakteristiek voor de gemeente en daarmee vanuit cultuurhistorisch oogpunt waardevol. In en rondom het plangebied zijn geen cultuurhistorisch waardevolle patronen, boerderijen of landgoederen aanwezig.

Figuren 3.4 en 3.5 geven een beeld van het landschap van het Boetelerveld.

Figuur 3.4 Landschap van het Boetelerveld

Figuur 3.5 Landschap van het Boetelerveld

Effecten

Lokaal vinden enkele aanpassingen plaats aan het landschap, maar de karakteristieke waarden veranderen hierdoor niet. Er zijn geen cultuurhistorische waarden aanwezig in het gebied. Er worden daarom geen belangrijk nadelige milieugevolgen verwacht voor het thema landschap en cultuurhistorie.

3.7 Externe veiligheid

Plangebied

Ten westen en oosten van het plangebied liggen buisleidingen met transport van gevaarlijke stoffen. Ten westen betreft het drie gasleidingen van de Gasunie en aan de oostkant betreft het vijf gasleidingen van de Gasunie. De stip ten zuiden van het plangebied is een opslag in tanks als onderdeel van een melk- en rundvee en varkenshouderij en –fokkerij. Het plangebied ligt niet in een invloedsgebied van een transportroute gevaarlijke stoffen over het spoor, weg of water.

Figuur 3.6 Risicovolle inrichtingen en risicovolle transportroutes nabij het plangebied

Effecten

De plag en graafwerkzaamheden in het plangebied hebben geen gevolgen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg en vormen geen risico voor de omgeving. Er worden geen gevaarlijke stoffen geproduceerd, opgeslagen of vervoerd. De ontgrondingswerkzaamheden worden niet uitgevoerd nabij de gasleidingen. De maatregelen leiden daarnaast niet tot een toename van het groepsrisico.

Er worden geen belangrijk nadelige milieugevolgen verwacht voor het thema externe veiligheid.

3.8 Effecten op overige milieuaspecten

De belangrijkste milieuthema's zijn in voorliggende notitie behandeld voor de activiteit ontgronden. Hieronder wordt toegelicht of er nog effecten te verwachten zijn op overige milieuthema's, zoals luchtkwaliteit en geluid.

De maatregelen zorgen voor een tijdelijke verkeersaantrekkende werking voor de machines die gebruikt worden. Deze machines zorgen slechts voor een tijdelijke toename in geluid en uitstoot van stoffen (luchtkwaliteit). Verontreiniging en hinder zal hooguit tijdens de uitvoeringsfase plaatsvinden. Er is daarnaast geen sprake van bebouwing direct rondom de locaties van de ontgroningen. In het uitwerkingsgebied van het Boetelerveld staan enkele particuliere woningen. Met deze omwonenden en overige betrokkenen en belangstellenden wordt via openbare informatiebijeenkomsten gecommuniceerd over de uit te voeren maatregelen en mogelijk te verwachten tijdelijke overlast van de uit te voeren werkzaamheden in het gebied.

De maatregelen leiden niet tot een structurele productie van afvalstoffen. Het plan voorziet alleen in natuurherstel. De maatregelen leiden niet tot extra verkeershinder of risico voor ongevallen. Vanwege de ligging van het plangebied is geen sprake van grensoverschrijdend karakter van de werkzaamheden. Het plagen heeft geen uitstralende effecten.

3.9 Transportroutes

De transportroutes voor het (zwaar) materieel zijn nog niet bekend. Naar verwachting vindt een deel van het transport plaats over de reeds aanwezige wegen rondom en in het plangebied, en worden enkele nieuwe (tijdelijke) zandwegen aangelegd om de maatregelen te kunnen uitvoeren. Uitgangspunt is dat grond zoveel mogelijk in het gebied wordt hergebruikt. Mogelijk ondervinden enkele omwonenden hinder van het transport. Op basis van een grove inschatting kan gesteld worden dat de werkzaamheden leiden tot ongeveer 4 a 5 extra verkeersbewegingen per uur in een periode van ongeveer 30 a 35 werkdagen. Door afspraken te maken met de aannemer over de werkuren, en het transport te beperken tussen 7.00 en 17.00 uur kan overlast zoveel mogelijk beperkt worden. Alle omwonenden zijn reeds op de hoogte van de maatregelen die uitgevoerd worden in en rondom het Boetelerveld. Zij kunnen overlast en hinder melden via een speciaal hiervoor ingesteld telefoonnummer, waarna gelijk actie ondernomen kan worden om de hinder te beperken of compenseren.

3.10 Cumulatie andere projecten

Er zijn geen andere ontwikkelingen in de omgeving voorzien die in samenhang met deze activiteit moeten worden beschouwd.

4 Conclusie

Voorliggende notitie gaat in op de vraag of door realisatie van het voornemen belangrijke nadelige milieugevolgen optreden, die aanleiding zijn om een m.e.r.-procedure te doorlopen.

Op basis van deze notitie wordt geconcludeerd dat vanwege de voorgenomen ontgroningen geen belangrijke negatieve effecten te verwachten zijn voor de aspecten water, bodem, natuur, archeologie, landschap & cultuurhistorie ter plaatse van de ontgroningen en de omgeving daarvan. Ook op de overige milieuaspecten (geluid, externe veiligheid, lucht) zijn geen belangrijke negatieve milieueffecten te verwachten. Tijdelijke effecten van stikstofdepositie kunnen optreden

als gevolg van de werkzaamheden, echter zullen deze ruim onder de drempelwaarde van 35 N/ha/jaar blijven, waarvoor een vrijstelling geldt.

Daarnaast zijn ook positieve effecten te verwachten op de aspecten landschap en natuur. De aanleg van de slenk nabij het Kleine Turfgat heeft een positief effect op de vliegroutes van vleermuizen. Het areaal aan foerageergebied neemt daardoor namelijk toe. Het plaggen zorgt daarnaast voor betere omstandigheden voor habitattypen Vochtige heiden, Heischrale graslanden, Blauwgraslanden, Zwakgebufferde vennen, Pioniervegetaties met snavelbiezen en Jeneverbesstruwelen.

Op basis van deze aanmeldingsnotitie kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen ontgronding geen belangrijke nadelige milieugevolgen heeft en dat geen m.e.r.-procedure hoeft te worden doorlopen.

Tauw

Kenmerk

R001-1266252TLS-V01-agv-NL

Bijlage 1

Literatuurlijst

Bakel, J. (De Bakelse Stroom), De Louw, P. (Deltares) en Massop, H. (WENR) (2018) - *Alternatieven voor te dempen waterlopen bij enige percelen aan de zuid- en oostkant van het Boetelerveld*

Coöperatie Unie van Bosgroepen (2016) - *Herstel van de slenkenstructuur ten noorden van het Kleine Turfgat (Boetelerveld). Uitwerking Natura 2000-maatregel M16*

Deskundigenteam Hydrologie Boetelerveld (2018) - *De hydrologische effecten van de maatregelen in het Boetelerveld en omgeving*

Eelerwoude (2018) - *Toetsing Wet natuurbescherming Pas maatregelen Boetelerveld*

Fopma Natuuradvies (2018) - *QuickScan effecten PAS-maatregelen op natuurwaarden op gronden rondom het Boetelerveld (Rapport: 2018-247, update augustus 2018)*

Pratensis (2018) - *Inrichtingsplan Boetelerveld Natura 2000 / Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)*

Provincie Overijssel (2017) - *Natura 2000 Gebiedsanalyse voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Boetelerveld*

Tauw

Kenmerk

R001-1266252TLS-V01-agv-NL

Bijlage 2

Kaart maatregelen en bodemkaart

Synthesekaart

Datum: 29 mei 2018

Legenda

Uitwerkingsgebied

PAS-inrichtingsmaatregelen intern

- Renoveren beheerplaats
- Uit te werken locatie voor aanleg beheerplaats
- Zoekgebied uitkijkpunt bij Driemarkenpunt
- Ultrasteren kiemlocatie jeneverbes

- Dempen greppel
- Aanleggen beheerpad
- Aanleggen poel
- Belemen/verondiepen poel
- Dempen poel
- Plaggen
- Vereffenen rabatten
- Omvorming naaldbos naar loofbos
- Verwijderen bos en strooisellaag/plaggen
- Verwijderen boomopslag en strooisellaag/plaggen

PAS-inrichtingsmaatregelen extern

- Stuw
- Dam met stuw
- Dempen
- Behoud/aanleg greppel
- Inrichten als wadi
- Aanleggen watergang
- Verondiepen 30 cm-mv
- Verondiepen 40 cm-mv
- Veldput met ondergrondse afvoerpip
- Afgraven 40 cm-mv
- Inrichting obv. op-een-oorvariant
- Verwijderen wal met beplanting
- Aanleggen drempel

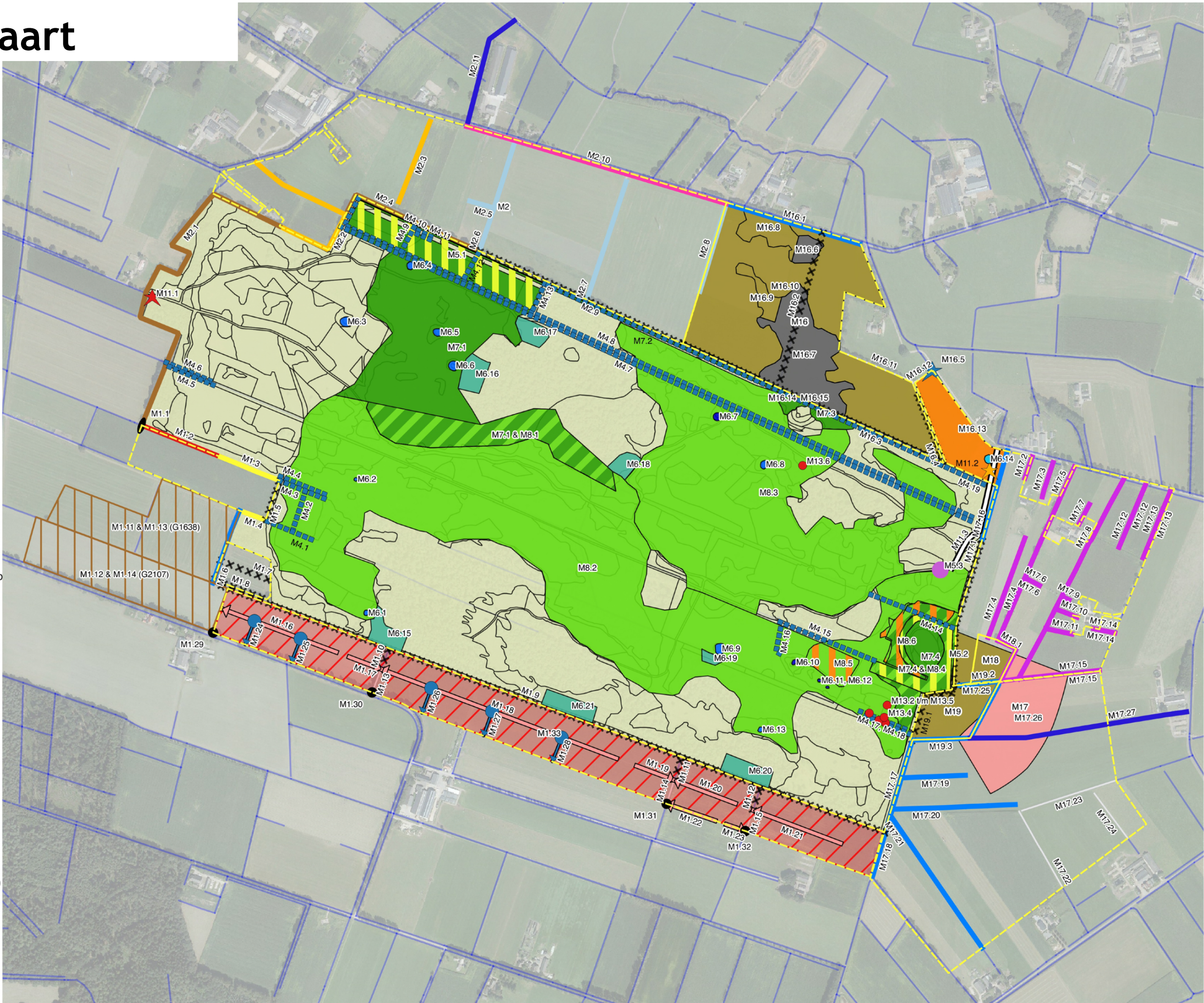
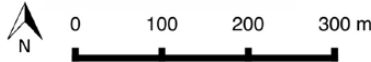
PAS-beheermaatregelen extern

- Geen maatregel
- Handhaven 40 cm-mv
- Handhaven als zaksloot
- Huidige diepte borgen
- Permanent grasland
- Uitmijnen
- Voorkomen van uit-/afspoeling van nutriënten

Mitigerende maatregelen extern

- Aanleggen watergang
- Waar nodig verhang verbeteren
- Waar nodig verhang verbeteren en lokale laagten voorkomen
- Ondiepe afwatering (max 30 cm-mv) toegestaan & natte, lage plekken of het gehele perceel ophogen

pratensis
adviseurs landelijk gebied

Kaart 1
Boetelerveld
Bodemkaart

schaal 1 : 10.000

Legenda

	zEZ53		tZn55		Zg53		ijzerrijk
	cHn53		Zn33		Zg33		geplagd
	Hn33		Zn53		Zg35		lossleem
	Hn53		Zn35		Zg55		rabatten
	Hn55		Zn55		Zg37		afgegraven
	Hn35		cZg55		aWp		opgehoogd
	cZn35		tZg33		Vz		vergraven
	tZn33		tZg53		Water		Gt-grens
	tZn53		tZg55				
	tZn35		tZg35				

ALTERRA
WAGENINGEN UR